

„HAZÁNKBAN A RENDSZERVÁLTOZÁS SAJÁTÓSSÁGAIBÓL ADÓDÓAN A NAGYVÁLLALATOK GYAKRAN SZIGETSZERŰEN MŰKÖDNEK, ÍGY A FELHALMOZOTT TUDÁS NEM TERÜL SZÉT A GAZDASÁGBAN”

INTERJÚ VARGA MIHÁLY MINISZTERELNÖK-HELYETTESSEL,
A PÉNZÜGYMINISZTERIUM VEZETŐJÉVEL

Trautmann László – Vertetics Ádám: 2019-ben viszonylag jelentős világgazdasági pénzügyi átrendeződést prognosztizálnak az elemzők és a nagy jegybankok, elsősorban a FED változó kamatpolitikája miatt. Ez nyilvánvalóan érinteni fogja a magyar pénzügypolitikát is. Miként képzei el a következő ciklus fő fiskális irányvonalait?

Varga Mihály: A jelenlegi gazdasági időszakban, amikor a nagy jegybankok megkezdték a kamatemelési ciklust, valamint az Európai Unió számos tagállama még mindig magas eladósodottsággal és politikai instabilitással küzd, a gazdaságpolitikának nagyobb hangsúlyt kell helyeznie a költségvetési stabilitás megőrzésére. A következő évi költségvetést mindezen fejleményeket figyelembe véve készítettük el. Mintegy 50%-kal nagyobb általános tartalékot képeztünk, illetve a korábbi évek gyakorlatával megegyezően kizárólag a hazai és az uniós fejlesztési forrásoknál terveztünk hiányt. Elsődleges célunk a deficit 3% alatt tartása és az adósság leépítése.

Ugyanakkor nem árt hangsúlyozni, hogy a világgazdaságban rejlő kockázatok ma korántsem akkorák, mint 2008-2009 környékén. Az Egyesült Államok vagy Németország gazdasága 2% felett bővül, Kína továbbra is 6% feletti növekedési tartományban van.

A magyar gazdaság növekedési szerkezete is sokat javult a globális válság kirobbanása óta, stabilak az alapjai. A munkaerőpiac kiemelkedően teljesít, a fogyasztás bővül, a beruházások pedig növekednek. Azt is fontos aláhúzni, hogy a magyar gazdaságpolitikának van egy erős vállalása, amit a ciklus egészére vonatkozóan fogalmazott meg: a GDP-arányos államadósság a 2017 végi 73,6%-ról 2022 végére 60% alá csökken.

Trautmann László – Vertetics Ádám: Milyen struktúrában képzei el a hazai pénzügypolitika irányítását a következő ciklusban? Együtt jár-e a nemzetgazdasági terület szétválása pénzügyi és innovációs területekre, intézményi változásokkal?

Varga Mihály: Az új kormány egyik legnagyobb kihívása, hogy tartósan magas ütemű növekedést érjen el. A cél eléréséhez elengedhetetlen az ország versenyképességének folyamatos javítása, a termelékenység növelése. Ráadásul a világban zajló technológiai változások, a digitalizáció, a robotok és az ipar 4.0 terjedése korábban gondoltaknál sebesebben nyerne teret. Az önálló Innovációs és Technológiai Minisztérium felállítása ezekre a kérdésekre keresi a megfelelő választ. Az új kormányzati szerkezetben a Pénzügyminisztérium a pénzügyi stabilitásáért, a fegyelmezett költségvetésért és a növekedésbarát adópolitikáért felel. Kollégáim számos pénzügyminisztérium működését tanulmányozták, általános tapasztalat, hogy azok az intézmények képesek hatékonyan ellátni feladataikat, amelyek esetében rendelkezésre állnak a magas szintű kooperáció feltételei. Az együttműködés elmélyítésére mind az intézményen belül, mind partnereink körében mi is törekedni fogunk.

Trautmann László – Vertetics Ádám: A fiskális politikai eszközök hogyan tudják segíteni a hazai felzárkózás következő szakaszát? Ma nagy figyelem fordul az egyes ágazatok, piacok különböző szintű szabályozása felé.

Varga Mihály: A 2008-2009-es globális válság egyik negatív következménye az volt, hogy az országok egy tekintélyes részében a gazdasági növekedés tartósan alacsony szinten rögzült. Az elmúlt évek megmutatták, hogy ebből a helyzetből csak akkor lehet kitörni, ha a gazdaságpolitika alakítói a szűk költségvetési mozgástér ellenére is növekedést támogató gazdaságpolitikát folytatnak. Ebben a tekintetben kiemelt jelentőségű, hogy milyen a gazdaság szerkezete. Hazánkban a rendszerváltozás sajátosságaiból adódóan a nagyvállalatok gyakran szigetszerűen működnek, ami azért probléma, mert így a felhalmozott tudás nem terül szét a gazdaságban, a kis- és közepes vállalkozások nem képesek a globális értékláncba minél nagyobb mértékben bekapcsolódni. Ráadásul a külföldi működőtőke is elsősorban azon térségekbe áramlik, ahol jellemzően magasan kvalifikált a munkaerő, még inkább felerősítve a kedvezőtlen tendenciákat. Az állam azért, hogy csillapítsa ezeket a hatásokat, jól működő modellek áttemelésével, vagy a meglévő rendszerek finomhangolásával érhet el eredményeket. Az első útra példa a duális szakképzés hazai bevezetése. Németországban a képzések markánsan figyelembe veszik a munkaadók igényeit, vállalatvezéreltek. Annak érdekében, hogy a piac igényeihez igazodó szakemberek képzése Magyarországon is megvalósulhasson, az oktatási rendszert úgy kellett átalakítani, hogy képes legyen megfelelni a vállalati követelményeknek. A másik megoldásra minta a tőkeáramlások kérdése. Az elmúlt évtizedekben alapvetően az ország nyugati fele volt népszerű a tőkeáramlások szempontjából. Győr, Székesfehérvár vagy Tatabánya szembetűnő fejlődésen ment keresztül. Hosszabb távon azonban a területi különbségek az ország felzárkózásának akadályává válhatnak. Ezért a gazdasági ösztönzőket úgy módosítottuk, hogy azok a kevésbé fejlett régiók irányába tereljék a befektetéseket. A Mercedes, illetve a BMW cégcsoport Közép- és Kelet-Magyarországot választotta beruházása helyszínéül, ami azt jelzi, nem voltak hiábavalóak az erőfeszítéseink.

Trautmann László – Vertetics Ádám: Ma élénk vita folyik az Európai Unióban az integráció elmélyítése tekintetében. A szabályozási gyakorlatot tekintve, illetve a pénzügypolitikában mekkora lehetőséget lát az integrációra általában (azaz nem feltétlenül csak az eurózónában)?

Varga Mihály: Az Európai Unió számos nehézséggel szembesült az elmúlt időszakban. Ködbe veszett az az álom, hogy ez a régió lesz az évtized végére a legfejlettebb, leginkább versenyképes térség a világon. A világgazdaságból való részesedése az elmúlt 20 évben 5%-ponttal, 25-ről 20%-ra mérséklődött, valamint az euró nem lett a dollár versenytársa a nemzetközi pénzpiacokon. Ahhoz, hogy ez a nem túlzottan biztató kép érdemben megváltozzon átgondolt, a tagországok érdekeit szem előtt tartó politikára van szükség. E tekintetben az integrációs javaslatok különösen nagy odafigyelést érdemelnek.

Magyarország esetében az együttműködés tartalmi elemei döntik el, hogy csatlakozunk-e valamely közösségi kezdeményezéshez. Ebben a döntésünkben elsődleges szempont, hogy az mennyiben járul hozzá gazdasági fejlődésünkhöz, polgáraink jólétéhez. Amennyiben a mérleg nyelve a pozitívumok felé billen, úgy nincs akadálya az ország részvételének. Ugyanakkor fontosnak tartjuk azt is, hogy a közösségben széles bázison nyugvó döntések szülessenek. Pénzügypolitikai szempontból hazánk például elkötelezetten kiáll amellett, hogy az eddigi gyakorlatnak

megfelelően azok az országok is részt vegyenek a Gazdasági és Monetáris Unió elmélyítéséről szóló egyeztetéseken, amelyek még nem használnak eurót.

Trautmann László – Vertetics Ádám: Ön vezeti a Versenyképességi Tanácsot. Milyen tapasztalatokat szűrt le a Tanács működéséből?

Varga Mihály: A Nemzeti Versenyképességi Tanács az üzleti szektor, a tudományos élet és a kormány képviselőiből áll. A Tanács első évében elsősorban azokra a területekre összpontosította a figyelmét, amelyek már rövidtávon is képesek voltak javítani az ország versenyképességén. Hazánk a Világgazdasági Fórum tavalyi értékelésében 7, az IMD mostani értékelésében 5 helyet lépett előre. Egy új ciklus kezdete természetesen új feladatokat is jelent. Nyáron azokat a gazdasági javaslatokat gyűjtöttük össze és egészítettük ki a tárca gondozásában, amelyeket a Magyar Nemzeti Bank, a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara, illetve az Innovációs és Technológiai Minisztérium illetékesei tettek le a Tanács asztalára. A következő időszak szempontjából kulcsfontosságú, hogy ezekből a szakmai programpontokból mennyit sikerül a mindennapjaink részévé tenni.

Trautmann László – Vertetics Ádám: Köztudott Önről, hogy erősen kötődik a református értékekhez. Hogy látja, a mai gyors változások közepette, megtartották-e ezek előremutató szerepüket?

Varga Mihály: Tavaly ünnepeltük a reformáció kezdetének 500 éves évfordulóját. Nekem is számos ünnepi megemlékezésen volt alkalmam részt venni. Aligha kérdéses, ahogy évszázadokkal ezelőtt, úgy ma is erőteljesen hatnak a reformáció elvei, szellemisége. Kálvin János és Luther Márton megállapításai a hivatásról, a pénzről, a kamatról, a tőkegyarapodásról érezhető hatást gyakorolnak gazdasági életünk alakulására. A szóban forgó tanok a munka értékének elismerését és annak az igénynek a megtestesülését jelentik, hogy folyamatosan tanulunk, fejlődünk szükséges. Mindig törekednünk kell arra, hogy a legjobb tudásunkat nyújtsuk.

Ezek a gondolatok a kormány politikájában is megjelennek. Közel két évvel ezelőtt a szociális partnerekkel sikerült megegyezésre jutnunk: egy olyan több évre szóló bérmegállapodást kötötünk, amely a bérek nagyarányú emelkedését irányozta elő, hogy ezzel javítsuk a munka megbecsülését és segítsük az ország versenyképességének megerősítését. Az eddig eltelt időszak pozitív makrogazdasági eredményei alátámasztják gondolkodásunk helyességét, a gazdasági növekedés úgy tudott 4% feletti ütemmel bővülni negyedévről negyedévre, hogy az ország külső egyensúlyi pozíciói nem sérültek. Ugyanakkor nem szabad, hogy ezek a kedvező folyamatok meglegedettséggel töltsenek el bennünket, hazánk még nincs Európa legélhetőbb országai között. Újabbnál újabb ledöntésre váró falak állnak előttünk: van még teendőnk.

Trautmann László – Vertetics Ádám: Köszönjük a beszélgetést!